22. REDNA SEJA DRŽAVNEGA SVETA RS

Ljubljana, 14. 11. 2024 – Državni svetniki so na 22. redni seji, ki je potekala 13. 11. 2024, med drugim podprli predlog Odloka o spremembah Odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje 2024–2026. Medtem ko državni svetniki niso podprli predloga sprememb Proračuna RS za leto 2025, dopolnjenega predloga Proračuna RS za leto 2026 ter predloga Zakona o izvrševanju proračunov RS za leti 2025 in 2026. Prav tako niso podprli tudi predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini. Poleg tega so državni svetniki obravnavali in podprli pobudo v zvezi z načrtovanjem in izvajanjem ukrepov, ki krepijo razvojno moč regije Posavje in pobudo v zvezi s sistemsko ureditvijo letalske protitočne obrambe.

Predlog Odloka o spremembah Odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje 2024–2026 (OdPSD24–26-B)

Državni svetniki so podprli predlog Odloka o spremembah Odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje 2024–2026, saj tega ocenjujejo kot smiselnega. Na podlagi zadnjih makroekonomskih napovedi iz septembra 2024 ter nove projekcije rasti uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja se namreč z novim odlokom predlaga povišanje najvišjega obsega izdatkov za Zavod za invalidsko in pokojninsko zavarovanje Slovenije v letu 2024 za 100 milijonov evrov. Predlog spremembe odloka se nanaša na leto 2024, kar je predpogoj, da bo lahko ZPIZ pravočasno in v celoti poravnal svoje obveznosti.

Predlog sprememb Proračuna RS za leto 2025 (DP2025-A)

Državni svetniki niso podprli predloga sprememb Proračuna RS za leto 2025. Ocenjujejo namreč, da le-ta ne zagotavlja primernega financiranja lokalne samouprave, kar je ključnega pomena za učinkovito izvajanje zakonskih nalog občin, uresničevanje razvojnih projektov in financiranje sanacije naravnih nesreč.

Državni svet kot skrb zbujajoče ocenjuje dejstvo, da področje lokalne samouprave pri predstavitvi proračunskega dokumenta za leto 2025 sploh ni bilo omenjeno. To vzbuja občutek, da njihovi pripravljavci ne razumejo pomena in vloge lokalne samouprave za delovanje države. Državni svet RS prav tako opozarja, da predlog sprememb proračuna za leto 2025, z izjemo Sklada za pravični prehod, ne vključuje postavke, ki bi bila namenjena zagotavljanju sredstev za prestrukturiranje Savinjsko-Šaleške premogovne regije.

Državni svet RS, v okviru vladnih prioritetnih področij, kamor se usmerja glavnina proračunskih sredstev, pogreša tudi naslavljanje demografskih izzivov, s katerimi se srečujejo predvsem podeželske občine.

Državni svetniki so opozorili tudi na preveč optimistično načrtovane proračunske prihodke. Poleg tega so izrazili skrb zaradi zmanjševanja investicij na državni ravni.

Predloga proračuna RS za leto 2026 (DP2026)

Državni svetniki niso podprli dopolnjenega predloga proračuna RS za leto 2026, pri čemer so kot zaskrbljujoče ocenili dejstvo, da pri predstavitvi proračunskega dokumenta področje lokalne samouprave sploh ni bilo omenjeno ter da so planirani prihodki proračuna preoptimistični. Dejstvo je, da se pričakuje ohlajanje gospodarstva. Zato je Državni svet RS izpostavil tako nujnost sprejema ukrepov države za pomoč gospodarstvu kot tudi zagotovitve ustrezne višine rezervacije sredstev za kritje posledic ukrepa skrajšanja delovnega časa.

Predlog zakona o izvrševanju proračunov RS za leti 2025 in 2026 (ZIPRS2526)

Državni svetniki niso podprli predlog zakona o izvrševanju proračunov RS za leti 2025 in 2026. Državni svet RS namreč opozarja, da je potrebno upoštevati ustavno določbo, ki državi narekuje, da občinam za opravljanje nalog iz državne pristojnosti zagotoviti zadostna sredstva ter da so občine zaradi neustrezne višine povprečnine za financiranje zakonskih nalog prisiljene pokrivati manko sredstev z lastnimi finančnimi viri, ki pa so sicer v prvi vrsti namenjeni financiranju investicij in razvojnih ukrepov. Poleg tega so državni svetniki izpostavili, da ima nezmožnost financiranja investicij dolgoročne negativne posledice, ki jih občutijo tako posamezne občine kot država.

V razpravi je bil eden od ključnih poudarkov dan dogovoru med reprezentativnimi združenji občin in Vlado RS glede višine povprečnin, ki naj bi se jo na novo uredilo na podlagi amandmaja, sprejetega na prihajajoči seji Odbora Državnega zbora za finance.

Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (ZDoh-2AC)

Državni svetniki niso podprli dopolnjenega predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini. Predlagatelj novele Zakona je Vlada RS, ki želi s spremembami spodbuditi zaposlovanje nove delovne sile v Sloveniji. Prav tako želi okrepiti lastništvo zaposlenih v lastniški strukturi delodajalca in nasloviti pomanjkljivosti sistema normiranih odhodkov.

Glede t. i. »normirance« DS RS nasprotuje tako rigoroznim ukrepom v tako kratkem času. Pri tem so izpostavili, da rešitve v zakonu ukinjajo poenostavitve. Hkrati se bistveno zmanjšuje meja poslovanja, do katere so podjetniki upravičeni do tovrstne obdavčitve. Enako velja za kmetijska gospodinjstva.

Državni svetniki menijo, da trenutno obravnavani davčni paket v DZ RS, ki naj bi po mnenju predlagatelja prinašal povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in privlačnosti, predstavlja le kozmetične popravke zakonov, ki le vznemirjajo delodajalce. Pri tem izpostavljajo, da ne prinaša želenih pozitivnih učinkov.

DS RS kot nesprejemljivo ocenjuje, da ni prišlo do izenačitve pogojev za olajšave za napotene delavce, ki se jih napotuje iz javnega sektorja, s tistimi napotenimi delavci, ki so na delo v tujino napoteni iz gospodarstva. Hkrati tudi uvajanje različne obravnave

za domače in tuje delavce ocenjuje kot neprimerno. V tem primeru se namreč zastavlja vprašanje ustavnosti predlaganih rešitev z vidika zagotavljanja enake obravnave.

DS RS je v okviru razprave posebno podporo izrekel predlaganim olajšavam za vlaganja v digitalni in zeleni prehod za obdobje petih let.

Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov

Pobuda v zvezi z načrtovanjem in izvajanjem ukrepov, ki krepijo razvojno moč regije Posavje

Državni svetniki so podprli pobudo v zvezi z načrtovanjem in izvajanjem ukrepov, ki krepijo razvojno moč regije Posavje, naslovljeno na Vlado RS. Pobuda je nastala na osnovi obiska razvojne regije Posavje s strani delegacije Državnega sveta RS 15. oktobra 2024.

Pobuda se glasi: »Vlada RS naj pri načrtovanju in izvajanju razvojnih ukrepov, ki krepijo razvojno moč razvojne regije Posavje, sledi naslednjim predlogom in pričakovanjem posavskih občin ter gospodarstva:

1. Vlada naj čim prej sproži aktivnosti za regionalizacijo Slovenije in realizacijo projekta ustanovitve pokrajin.
2. Čim prej naj se pristopi k izboljšanju državnega cestnega omrežja v Posavju in pospešijo naj se aktivnosti za izgradnjo srednjega dela tretje razvojne osi.
3. Pri pripravi končne vsebine Uredbe o vodovarstvenih območjih za javno oskrbo s pitno vodo v občini Krško, ki jo pripravlja Ministrstvo za naravne vire in prostor RS, naj se v največji možni meri upošteva opozorila Mestne občine Krško in s tem zagotovi njen nadaljnji razvoj.
4. V luči zelenega prehoda in izpolnjevanja ciljev na področju rabe obnovljivih virov energije naj se pospešijo postopki za realizacijo projekta hidroelektrarne Mokrice.
5. Vlada naj čim prej pripravi leta 2023 obljubljene zakonske rešitve za ureditev romske problematike.
6. Nujno je sprejeti celovito strategijo načrta integracije tujcev v Republiki Sloveniji in v njej opredeliti usklajene ukrepe za uspešno integracijo tujcev in večjo socialno kohezijo, ki bodo finančno podprti in bodo upoštevali tudi specifične potrebe lokalnih skupnosti.
7. Vlada naj ponovno pretehta načrt umestitve azilnega doma za nastanitev migrantov, ki jih Slovenija sprejme kot del sistema za obravnavo azilnih vprašanj, na Obrežju ter poišče drugo ustreznejšo lokacijo.
8. Vlada naj z ustreznimi ukrepi spodbudi bančne institucije in Pošto Slovenije, da ohranjajo bankomate, izpostave ter poslovalnice tudi v manjših in bolj odročnih krajih.
9. Vlada naj z ustreznimi ukrepi pristopi k urejanju protipoplavne zaščite v srednjem in spodnjem toku reke Krke, predvsem v namen zaščite občinskega središča občine Kostanjevica na Krki.

10. V aktivnosti zagotavljanja stabilne oskrbe z nizkoogljično električno energijo, ki so povezane z morebitno izgradnjo novih jedrskih reaktorjev, naj se enakopravno vključi Svet regije Posavje, ki je eden od pomembnih regionalnih akterjev.«

Pobuda v zvezi s sistemsko ureditvijo letalske protitočne obrambe

Državni svetniki so podprli pobudo v zvezi s sistemsko ureditvijo letalske protitočne obrambe, naslovljeno na Vlado RS. Pobuda vsebuje predlog, da se na področju letalske protitočne obrambe pripravi in sprejme sistemska rešitev, ki bo zagotavljala nemoteno in kakovostno izvajanje protitočne letalske zaščite na območju celotne Slovenije, ki se sooča s posledicami vedno pogostejših vremenskih ujm s točo. Pri tem naj se v ta namen uporabi že preizkušene in vzpostavljene tehnologije, ki dokazano pripomorejo k zmanjševanju škode po toči ter zagotavljajo boljšo zaščito kmetijstva in gospodarstva na sploh.

***